

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICSUNESTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU

PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU

REDACTOR-ADMINISTRATOR

Dim. G. Maxim. — *Naturalizarea Românilor de origine, după legea din 1924 și suprimarea Recunoașterii.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, secția III.*

Obligațiuni. — Termen. — Element esențial. — Efecte.

(Abraham Fischer cu Emil N. Lahovari).

Curtea cu Jurați Roman. — Acțiune publică. — Stingere. — Impăcarea părților. — Moștenitorii părții vătămate. — Transigere.

Tribunalul Jud. Tecuci. — Avocat. — Onorariu. — Acțiune în justiție. — Minisitie — Dreptul comun.

(Dumitrie Sbârnea cu Obștea „Isvorul“).

NATURALIZAREA ROMANILOR DE ORIGINA

după noua lege din 1924 și Suprimarea Recunoașterii

1). *Românii de origine sub Regulamentul organic și sub Constituțiunea din 1879. Sensul recunoașterii calității lor de cetățeni. Opinie eronată în această privință.* 2). *Asimilarea recunoașterii Românilor de origine și Naturalizarea. Opinia d-lui Athanasovici. Interpretarea jurisprudenței a art. 9 din vechia Constituție sub raportul retroactivității recunoașterii și a cumpărării de imobile rurale de către Românii de origine, chiar înainte de recunoaștere. Opinia Profesorului Alexandresco și revenirea jurisprudenței la adevăratele principii.* 3). *Motivele ce a îndrumat pe legiuitorul constituant din 1923 în desființarea instituțiunii recunoașterii. Raportul d-lui Chirculescu și discursul său din Cameră. Respingerea amendamentelor d-lor Măndrescu, Negură și Pecurariu care tindeau a se acorda Românilor de origine cetățenia cu efect retroactiv. Admiterea concluziunilor raportului depus în Cameră, în urma susținerii lui de d-l Athanasovici. Menținerea dispensei de stagiu pentru Românii de origine prin legea naționalității din 1924. Condițiunile cerute.* 4). *Stabilirea lor de lege față cu principiile noiei Constituții.* 5). *Interese superioare în naturalizarea Românilor de origine. Opinia d-lui I. C. Grădișteanu. Colonizarea provinciilor unite cu Români de origine.* 6). *Ușurințele create la naturalizare Românilor de origine prin art. 10 și 22 ale noiei legi. Aplicația zisului text femeilor de origine română care au perțut cetățenia prin căsătoria cu un străin, în cazurile în care cer naturalizarea pendente matrimoniu.* 7). *Greutățile Românilor de origine în stabilirea calității lor. Fraudele săvârșite sub vechiul regim relate în cameră de d-l Iorga. Legile turcă și sârbă în materie de naționalitate. Certificatele eliberate de*

Societatea Macedo-Română și garanțiile luate de Comisia de naturalizare. Necesitatea ușurării formalităților pentru Românii din Serbia, Bulgaria dunăreană și de peste Nistru. 8). Art. 10 din noua lege și cumulus de naționalitate. Aprobarea măsurii de naturalizare luată de legiuitor ca fiind conformă interesului superior al țării și bazată pe tradiție.

1). Înainte de Regulamentul organic, după obiceiul pământului și față cu dispozițiunile ce reglementau condițiunile străinilor în țară, luate de diferiți Domnitori, Românii din toate țările locuite de români, supuși altor state, veniți și stabiliți în România, se bucurau de toate drepturile civile și politice ca și pământenii, iar copiii lor, născuți și crescuți în țară, aveau aceeași condițiune de români.

Regulamentul organic, prin articolul 379, stabilește numai condițiunea străinilor de rit creștin, veniți în țară, recunoscând implicit și românilor din alte state, stabiliți în țară fără spirit de reîntoarcere, și fără a fi supuși vreunei protecțiuni, condiția de care se bucurau, în baza obiceiului pământului și a măsurilor reglementare, luate de diferiți Domnitori ¹⁾.

Constituțiunea din 1879, prin articolul 9, acordă o favoare specială Românilor din orice stat, indiferent de locul nașterii, cari, dovedind origina lor și lepădarea de protecția străină, pot dobândi de îndată exercitarea drepturilor politice, în urma unui simplu vot al Corpurilor legiuitoare.

Și, în adevăr, după cum spune mult regretatul Profesor *Alexandresco*, Români din alte state trebuie să se bucure de această favoare, căci ei sunt români de origine și numai prin forță și violență au fost deslipiți dela sânul mamei lor ²⁾. Austria ne-a răpit în 1775 Bucovina, vândută de Turci, cari n'aveau decât drept de suzeranitate asupra Principatelor; în 1812, Rusia ne-a răpit Basarabia actuală, iar după Congresul dela Paris, în 1858, ne-a restituit o parte din această provincie, răpindu-ne-o din

1) *Alexandresco*, „Dreptul civil român”, I, pag. 305; decizia Curții de apel din București, I, 27 Mai 1892, „Dreptul”, 1892, pag. 331. În momentul de față ne vine trista veste a pierderii ilustrului comentator al Codicelui civil, care a fost o glorie națională și un exemplu strălucit de muncă încordată și fecundă în ultimele patru decenii. Bun, afabil, încurajător pentru muncitori, numele său va fi pururea pronunțat cu respect și recunoștință. Aduc memoriei sale omagiile cele mai sincere de respect și neuitare.

2) *Alexandresco*, op. cit. pag. 304.

nou în 1878; iar Transilvania și Banatul locuite în mare parte de Români, a fost lăsată pradă Ungurilor și în parte Sârbilor după împăcarea lor cu Austriacii¹⁾.

Recunoașterea calității de cetățean român se referă deci la străinii de origine română, născuți în țară sau în țară străină, dar cari se bucură de o protecțiune străină și prin urmare sunt de altă naționalitate. Din acest punct de vedere a fost multă discuțiune asupra adevăratului sens ce-l are cuvântul „recunoaștere“, sub imperiul vechiului articol 9 al Constituțiunii din 1879, observând eroarea în care au căzut mulți juriști, cari socoteau că prin votul Corpurilor legiuitoare se conferă Românilor din alt stat numai exercitarea drepturilor politice, care până la recunoaștere era pentru dânșii suspendată și nu calitatea de români. Socotim, că în această opiniune se confundă origina cu naționalitatea, întrucât cineva poate fi de origine română, dar sub raportul naționalității, adică a legăturii cu statul de care este unit, să fie de altă naționalitate²⁾.

2) Intr-un remarcabil articol al amicului nostru, d-l *Athanasovici*, se lămurește în mod precis sensul cuvântului „recunoaștere“, și tot d-sale i-a fost destinat, ca după 33 ani, în 1923, să repete ca deputat aceleași judicioase observațiuni în Camera Constituantă și să vadă realizată vechia sa concepțiune asupra recunoașterii. „Nu găsim altă deosebire între naturalizare și recunoaștere, zice d-sa, dacă examinăm chestiunea în mod juridic, de cât cea relativă la *stagiul*. Persoanele care pot cere recunoașterea, pot face acest lucru *imediat* ce au dovedit lepădarea de cetățenia străină. Altă deosebire în drept nu există, și cum materia naționalității este de drept strict, interpretul trebuie să se mărginească în limitele exprese ale legilor. A doua idee care domină în această materie, este principiul stabilit de Constituțiune, că naturalizarea se acordă în mod *individual* și același principiu domină și materia recunoașterii“³⁾.

Pornind dela aceste premise, ajungem la concluziunea că față cu tăcerea vechii Constituțiuni, celui cărui i s'a recunoscut calitatea de român, are cetățenia din momentul recunoașterii și că copiii celui recunoscut urmau condițiunea tatălui lor înainte de recunoaștere și deci rămâneau străini. Totuși, s'a decis de mai multe ori, că recunoașterea calității de român a unui român de origine, are de efect, spre deosebire de naturalizare, de a acorda capacitatea de a dobândi imobile rurale, independent și înaintea recunoașterii calității lor de Corpurile legiuitoare și că mai are de efect de a fi întinsă și în privința copiilor născuți înaintea dobândirii ei de către părinte, așa că asemenea fii trebuie a fi priviți ca români, cu exercițiul tuturor drepturilor politice, dacă locuiesc în țară și nu sunt supuși vreunei protecțiuni

străine¹⁾. Regretatul *Alexandrescu* combate cu vigoare aceste soluțiuni, și părerea lui a fost în ultimul timp admisă de către Curțile de apel și de Curtea de Casație. Curtea de Galați a statuat că în baza art. 9 din Constituție nu însemnează că se acordă calitatea de român cu efect retroactiv, căci astfel ar urma ca acel care câștigă o nouă naționalitate să fi avut două patrii într'un moment dat²⁾. Curtea din București, apoi, stabilește adevăratul sens constituțional, statuând că prin articolul 9 nu este vorba de o simplă recunoaștere a unui drept, ci de conferirea naționalității; deoarece, pe de o parte, până în momentul recunoașterii, Românul de neam supus unui alt stat străin, este străin și nu are față de statul român nici drepturi nici datorii politice; iar, pe de altă parte, articolul 9 nu recunoaște un drept la care ar corespunde o obligație din partea statului român de a-l considera ca cetățean român, numai prin simplul fapt al cererii, ci subordonează recunoașterea unui vot al Corpurilor legiuitoare, care ar putea să-i refuze cererea, astfel că articolul 9 prevede o „naturalizare de favoare“, care, însă, nu și produce efectele decât din momentul încuviințării prin lege³⁾.

3) Constituțiunea nouă din 1923 pune pe același picior pe Românul de peste hotare cu străinul care cere naturalizarea. „După cum arată raportorul Constituției în Cameră, d-l Chirulescu, cu ocaziunea votării articolului 7, avantajul ce s'a creat prin articolul 9 al vechii Constituțiuni, prin instituțiunea recunoașterii, în favorul românilor de origine, de peste hotare, era justificat prin faptul că aveam mai mulți români, în afară de granițele noastre și cari cereau încetățenirea venind în țară. Instanțele judecătorești le-au atribuit chiar efect retroactiv pentru ca să le recunoască dreptul de proprietate, pe care-l căpătaseră ilegal mai înainte. Nu era juridic însă. Interesul acesta care era înainte nu mai există azi. Astăzi, în cea mai mare parte, românii sunt strănși în granițele actuale. Mai avem români în Serbia... Ardeal... Macedoneni. Ce se poate face pentru ei? Este să ușurăm condițiunile pe care trebuie să le îndeplinească, și dacă prin legi speciale se va cere pentru străini stagiul de zece ani, să fie morali, să aibă o industrie, pentru români putem să nu mai cerem toate aceste condițiuni, fiind că din punct de vedere al recunoașterii și al efectelor ei nu are nici un rost și nici un fundament juridic o asemenea recunoaștere cu efect retroactiv, pentru că nu poți face din momentul nașterii cetățean român pe cineva care a fost supus otoman sau austriac, și nu poate unul care a dobândit un drept de cetățenie, să aibă cu efect retroactiv drepturi civile, consfințite prin faptul retroactivității legii“⁴⁾. În același sens se pronunță și raportul prezentat Camerei, pri-

1) *Alexandrescu*, „Cod. civil“ I, pag. 305 și deciziunile menționate la notele 3, 5 și 6 dela aceeași pagină.

2) Deciziia Curței de apel din Galați, II, 2 Oct. 1898; *Dreptul*, 1898 pag. 617.

3) Deciziia Curței de apel din București, III, 22 Ian. 1903 *Dreptul* 1903, pag. 161. *Alexandrescu*, op. și loc. citat.

4) „Dezbaterile Camerei Constituante“; Constituția României din 1923, adnotată de *Lascarov Moldovanu* și *Sergiu Ionescu* 1925, Edit. Curierul judiciar, pag. 54.

1) *Em. Antonescu*, „Les Nationalités opprimées et L'Entente“ Nice, 1918; *Eminescu*, „Opere complete“ pag. 421 și 463.

2) A se vedea opiniunea regretaților Scarlat Popescu și C. G. Dâmboviceanu cu ocaziunea deciziunii Curții de apel din București din 22 Ianuar 1903; *Dreptul*, 1903 pag. 59.

3) *Vl. Athanasovici*, „Reflexiuni relative la naturalizare“, *Dreptul*, 1890.

ritor la suprimarea instituțiunii recunoașterei: „Naturalizarea străinului, zice acest raport, se face în acelaș mod, are acelaș efect pentru toți fără deosebire. Nici articolul 7 și nici suprimarea articolului 9, nu ridică legii respective dreptul de a reduce pentru străinul român de naștere condițiunile și formalitățile ce va prescrie pentru străini în genere“¹⁾.

Cu ocaziunea discuțiunilor urmate în Cameră s'a insistat mult ca să rămână sistemul recunoașterei bazat pe articolul 9 al vechei Constituțiuni, susținându-se de către deputații *I. Grădișteanu* și *Leonte Moldovanu* că nu este logic a se desființa deosebirea enormă care este între naturalizarea propriu zisă și recunoaștere, căci cea dintâi este o favoare la care nu are drept nimeni, pe când, în sistemul vechei Constituțiuni, recunoașterea este un drept pentru omul născut din părinți români²⁾. S'au prezentat și trei amendamente ale deputaților *Măndrescu*, *Negură* și *Pecurariu*, propuse în sensul de a se stabili prin Constituție, ca adaus la articolul 7, un aliniat, prin care supușilor de naționalitate română a altor state, să li se acorde cetățenia fie prin recunoașterea directă de Consiliul de miniștri, fie cel puțin cu efect retroactiv, sau cu dispensă de stagiu³⁾. S'a observat, însă, pe lângă raportor, și de d-l *Athanasovici*, că diferența între naturalizare și recunoaștere nu mai e utilă, acum, în urma alipirii provinciilor; românii de origină, cetățeni străini, cari au să simtă necesitatea să ceară recunoașterea, au să fie mai puțini; lăsându-se pe seama legiuitorului care va reglementa principiile naționalității române, ca acei cari sunt de origină română, să o poată dobândi mai ușor⁴⁾.

Astfel, admițându-se această părere, conformă raportului prezentat Camerei, s'a hotărât definitiv, menținându-se măsura și de către Senat, că nu se mai simte necesitate de a se menține printr'un articol formal recunoașterea pentru românii de origină, îndepărtându-se cele trei amendamente menționate.

Socotim întemeiate motivele ce au îndemnat pe legiuitorul constituant în desființarea recunoașterei, căci, pe lângă că expresiunea însăși este improprie, pentru că nu se recunoaște o situațiune anterioară preexistentă, în cazul articolului 9 recunoașterea referindu-se la o situațiune de fapt ce nu există; dar apoi, dacă examinăm sistemul întocmit de zisul legiuitor, observăm că nu s'au redus din avantajele pe care le aveau românii de origină în acordarea cetățeniei. Legiuitorul constituant a lăsat pe seama legiuitorului ordinar de a întocmi avantaje pentru asemeni români, și ele au fost create, astfel că în situația actuală, înlăturându-se pentru dânșii stagiul, după cum vom arăta, și cerându-li-se numai declarația de lepădare a cetățeniei străine și manifestarea voinței de a deveni supuși români, ceiace li se pretindea și sub vechiul regim, s'a menținut sub titulatura naturalizării aceeași ocrotire excep-

țională pe care o stabilea recunoașterea. Este adevărat că jurisprudența introdusese principiul retroactivității, care era favorabil pentru urmașii celui recunoscut, născuți anterior, dar această interpretare a fost înlăturată, chiar sub vechiul regim, în ultimul timp, ca fiind contrară principiilor, încât și din acest punct de vedere menținerea vechei instituțiuni era fără folos. Situațiunea s'a schimbat cu timpurile actuale, căci grație sacrificiilor făcute și efortărilor conducătorilor eminenți ai țării, românii sunt strănși uniți în granițele actuale; și, dacă, în realitate, mai avem români, aceștia pot foarte bine să ceară naturalizarea, măsură accesibilă ori cărui voește să intre în cetățenie, iar în acordarea ei, li s'a prevăzut în îndeplinirea condițiilor legale ușurințele vechei recunoașteri.

4). În împrejurările descrise, legiuitorul constituant a introdus astfel procedura comună pentru intrarea în cetățenie a Românilor de origină din alte state: naturalizarea propriu zisă cu ușurințe în privința condițiilor. Legiuitorul nou, în fixarea condițiilor lor de naturalizare, a ținut samă de această regulă constituțională. Iată, în adevăr, cum se exprimă articolul 10 din lege:

„Românii de origină, supuși unui stat străin, indiferent de locul nașterii lor, lepădându-se de supușenia străină, pot dobândi naționalitatea română fără a mai îndeplini condițiunile cerute la No. 3, 5 și 6 din art. 7“.

„In acest caz, declarațiunea de manifestare de voință, prevăzută la art. 7 al. 2 și art. 21 va cuprinde în mod expres renunțarea la supușenia străină“¹⁾.

Origina etnică fiind un criteriu important în determinarea condițiilor naturalizării, legea îi dispensează de stagiul, de dovada mijloacelor suficiente de existență și de dovada pierderii naționalității străine sau că o vor perde, potrivit legilor țării de care au depins, prin efectul dobândirii naționalității române.

Chestiunea condițiilor n'a dat loc la nici o discuțiune în Cameră sau în Senat, astfel că în interpretarea textului respectiv, ne vom conduce după principiile generale²⁾.

5). Neapărat că dispozițiunea de favoare acordată de legiuitor trebuie aplicată în sensul cel mai larg, căci după cum spune d-l *Grădișteanu*, neobositul președinte al Societății de cultură macedo-română, și vechiul luptător a menținerii neștirbite a naționalității române, interesul actual al Statului român cere ca să se încetățenească cât mai puțini străini și cât mai mulți români de origină, spre a se întări elementul național, alcătuitor de stat³⁾.

Românii rămași în afară de hotarele țării, îi putem deosebi, după cum arată tot d. *Grădișteanu*:

1) *Art. 7 al. 2* „Să 'și manifeste voința de a deveni român și să declare că se leapădă de cetățenia străină, după formele prevăzute la art. 21“.

Art. 21. „Declarațiunea de manifestare a voinței de naturalizare și de lepădare de cetățenia străină se va face în forma autentică“.

2) „Desbaterile adunărilor legiuitoare“, pag. 135 și 293.

3) *I. C. Grădișteanu*. „Memoriu adresat Comisiunii de naturalizare“, de d-sa în calitate de președinte al Soc. Macedo-română, București 1925, 11 pagini.

1) „Desbaterile Camerei Constituante“, *Lascarov*, op. pag. 34.

2) *Lascarov*, idem, op. cit. pag. 47.

3) *Lascarov*, idem, op. cit. pag. 59, 60 71.

4) Idem, pag. 43.

în români, foști supuși austro-ungari, în români fost supuși otomani și în foști și actuali supuși bulgari, sârbi și ruși¹⁾.

Interesul superior al țării a creat această tendință politică, de a aglomera, pe cât este posibil, cât mai mulți români de origine înăuntrul hotarelor noastre; și, aceasta întru cât este cert că în concepțiunea largă pe care a avut-o legiuitorul asupra naționalității române din 1924, în aplicațiunea tratatelor de pace, a trebuit să intre în cetățenie numeroși străini, așezați în unele centre, în care elementul românesc este proporțional în mic număr. Până la contopirea tuturor acestor români și ajungerea lor la sentimente românești, este bine de a fi împresurați cu aceste elemente de origine română, mai ales macedo-români, a căror spirit de probitate și conservare națională a fost totdeauna bine definit.

6). După cum arătam suprimarea articolului 9 din vechea Constituțiune, privitor la recunoaștere, n'a îngreuiat drepturile la cetățenie a românilor de origine, întru cât legiuitorul din 1924 a redus pentru dânsii condițiunile prescise la naturalizare, pretinzându-le numai vârsta de 21 ani, manifestarea de voință și bunele purtări.

Prin urmare, nici stagiul de 10 ani, nici dovada pierderii naționalității străine, nici dovada mijloacelor de existență nu le sunt cerute.

Și, de altmintrelea, nu credem că se poate zice, precum susține d-l Grădișteanu, că sub vechiul regim recunoașterea era obligatorie pentru românul de origine ce întrunește condițiunile, căci, atât din textul respectiv al vechiului articol 9 cât și din examinarea modului de aplicațiune a zisului text, se vede că sub vechiul regim recunoașterea era facultativă la discrețiunea apreciere a Corpurilor legiuitoare.

Tinând samă și de noua procedură a organizării cu organele investite actualmente, găsim că situațiunea românilor de origine a fost chiar ușurată²⁾, pentru că în loc să aștepte voturile dificile a două corpuri legiuitoare se presintă la Comisiune și Consiliul de miniștri, instituțiuni care, pătrunse și ele de spiritul în care au fost redactate textele de lege și de interesul superior al țării, vor admite la cetățenie numai pe acei cari merită.

Pentru românii de origine, legiuitorul nou a mers și mai departe în avantajele ce le-a creat, permițându-le de a li se publica, din oficiu și în mod gratuit cererile de naturalizare, formalitate la care sunt îndatorăți toți candidații, după articolul 22 din lege;

1) Ion C. Grădișteanu, op. cit. pag. 5. În acest memoriu se cifrează aproximativ ca români de origine în afară de limitele țării: români, supuși ceho-slovaci 18000; unguri 60—70 000; sârbi 100.000; macedo-români, foști supuși otomani 500.000, împărțiți între Jugo-Slavia, Albania și Bulgaria. Trebuie a se adăugi încă românii de peste Nistru din actuala Republică moldovenească.

2) Termenii generali în care este redactat articolul 10 din actuala lege a dat ocaziune Comisiunii de naturalizare de a l' aplica și femeilor de origine română, chiar din vechiul regat, devenite străine prin căsătoria lor cu un străin, și care chiar în timpul căsătoriei pendente *matrimonio*, cerând naturalizarea cu învoirea soților lor, rămași străini, au fost considerate că îndeplinesc condițiunile cerute de a dobândi naționalitatea română, pierdută prin efectul căsătoriei.

și deasemenea, li s'a acordat gratuitatea și în publicarea jurnalului Consiliului de miniștri pentru acordarea naturalizării.

7). Greutatea este însă în privința dovezii ce incumbă românilor de origine spre a stabili că au această calitate, referindu-ne deci la românii din vechiul regat al Serbiei, ziși de pe Timoc, acelor din Bulgaria dunăreană, a macedo-românilor din Jugo-Slavia, Grecia, Albania și Bulgaria și a românilor de peste Nistru.

În mai toate țările locuite de acești compatrioți organizarea legislațiunilor privitoare la naționalitate este astfel stabilită încât, mai ales acum, în urma sdruncinului ce a cauzat ultimul război, este aproape imposibil ca cei interesați să-și stabilească origina.

Astfel, în Turcia, în materie de naționalitate, după art. 9 al legii din 19 Ianuarie 1869, se consideră ca supus otoman oricine locuiește pe teritoriul turc, întru atât cât calitatea sa de străin nu i-a fost în mod regulat constatată¹⁾. După legea sârbă, din cauza puținului progres ce a făcut statul sub dominația turcă, s'a găsit necesar de a se atrage străini, și după art. 44 al codicelui civil sârb, naturalizarea se obține după șapte ani de locuință în Serbia²⁾. Legea bulgară, ca și cea sârbă sunt iarăși întocmite astfel că oficialitățile nu admit locuitori de altă naționalitate decât cele alcătuitoare de Stat³⁾. Și, în fine, Consiliul Comisarilor din Republica sovietică rusă refuză orice acte privitoare la naționalitate.

Pe de altă parte, în actele de naștere ce se încheie după legile otomane, se arată numai religia părinților, fără a se ține seamă de naționalitate, așa că față și cu împrejurarea că chestiunile ce privesc naționalitatea sunt regulate în Turcia de administrațiune, cazurile menționate ale macedo-românilor, cari au interes a-și dovedi origina lor română, merită atențiune, întru cât dânsii, în atare situațiune sunt lipsiți în localitățile în care se află, de orice act, ce ar constitui cel puțin o presumpțiune, cât de depărtată a originii lor române⁴⁾.

Sub imperiul vechii Constituțiuni, Comisiunile de indigenat ale Adunărilor legiuitoare primiau câte odată ca bune Certificate de naționalitate emanate fără nici o garanție, așa că, după cum arată d-l Grădișteanu, s'a săvârșit fraude, recunoscându-se ca ce-

1) Aristarchi-Bey, „Legislation ottomane”, I, pag. 9; Arminyon, „Etrangers et protégés dans L'Empire ottoman”, pag. 83; Weiss, „Traité de droit international”, I pag. 241.

2) După legea sârbă din 2 Mai 1844 pentru ca străinul să aibă naturalizarea se cere pe lângă locuința în țară în intervalul legal și decretul de naționalizare. A se consulta: Pêritch, „La nationalité suivant la législation sârbe”, Journal du droit international privé, Clunet, 1899, pag. 960; pag. 90.

3) Ion C. Grădișteanu, op. cit. pag. 9.

4) În imensa majoritate a cazurilor, naționalitatea nu se poate dovedi nici cu certificate emanate de la comunitățile românești, ce se constituiseră în fostul Imperiu otoman, căci se înființaseră abia în vre-o sută de localități din vre-o cinci sute, locuite de români; și astăzi nu mai există de cât vre-o treizeci. I. C. Grădișteanu, „Memoriul citat”, pag. 6; Arminyon, op. cit. pag. 183.

tăţeni, persoane ce nu erau români de origină¹⁾. Şi d-l *Iorga*, strălucitul profesor, a arătat în Camera Constituantă că sub vechiul regim s'a trecut prin recunoaştere, pe toţi bragagii, împodobiţi cu certificate de complezenţă că ar fi români macedoneni, pe când adevăraţii români plângeau la uşa Camerei²⁾.

În 1880, înfiinţându-se Societatea Macedo-Română, recunoscută persoană juridică în acelaş an, s'a luat sarcina de a elibera Certificate de naţionalitate macedo-românilor, acte care numai le dau posibilitate de a-şi stabili origina lor română.

În situaţiunea actuală, după marele război, sporindu-se dificultăţile ce se fac conaţionalilor noştri în localitate pentru a li se elibera dovezi constatatoare originii lor, certificatele Societăţii Macedo-Române devin unicele mijloace în acest scop. Comisiunea de naturalizare le admite, şi, în interesul înlăturării abuzurilor, a cerut Societăţii, ca odată cu certificatul, pentru dovedirea originii, să înainteze şi încheerea motivată a Comitetului special de constatarea calităţii de român de origină a candidatului, pe care se bazează acest certificat.

În ultimul loc, trebuiesc iarăşi luate măsuri pentru înlesnirea stabilirii originii românilor din Serbia, Bulgaria dunăreană şi celor de peste Nistru. Organizarea de societăţi, legal constituite, menite a-i ocroti, este de dorit. Şi, nu ne îndoim că glasul lor va fi ascultat, de oameni generoşi, ca d-l *Grădişteanu* spre a le lua apărarea.

În examinarea calităţii reale a celor preinşi români de origină, Comisiunea de naturalizare şi dă tot interesul pentru ca încetăţenirea să cuprindă pe toţi naţionali rămaşi afară de hotare, stavilindu-se năvălirea elemntelor străine, dăunătoare ţării.

8). Legiuitorul nou scutind pe candidatul la cetăţenie, de origină română, de îndeplinirea condiţiunii cerută de aliniatul 6 al articolului 7, privitoare la dovada pierderii vechei naţionalităţi, a uşurat în realitate situaţia lor în realizarea scopului urmărit, dar, totuşi, dă posibilitate de a se crea heimathloşi. Şi, în adevăr, candidaţii, nefiind îndatoraţi a justifica în prealabil denaţionalizarea lor, pot uneori să rămână şi cu naţionalitatea veche, într-o cât Statele în care ei au locuit le refuză emigrarea şi îi menţine în vechea lor situaţiune. Astfel, se pot prezenta cazuri de cumul de naţionalitate, pe care legiuitorul şi-a propus să le înlătore.

Scutirea acordată de legiuitor este însă naturală, în vederea scopului urmărit, căci cerinţa denaţionalisării în împrejurările în care trăiesc conaţionalii noştri, ar fi avut de rezultat imposibilitatea oricărei naturalizări, faţă cu piedicele ce se pun la emigrare şi în eliberarea actelor de demitere a naţionalităţii. Şi interesul acestor supuşii turci, austro-ungari, sârbi sau ruşi este de a scăpa uneori de persecuţiuni,

aşa că emigrarea lor are loc în neştiinţa autorităţilor. Ţara este datoare de a primi pe toţi cei ce merită şi a le da ajutor şi siguranţă.

Mijlocul cel mai sigur de a îndrepta situaţiunea lor precară este de a-i naturaliza. Cu greu Turcia, Austro-Ungaria, Serbia şi mai cu seamă Rusia ar acorda motiv de refugiu supuşilor lor, cari, în general, sunt buni cetăţeni, moderaţi în tendinţe şi un factor însemnat de muncă şi progres.

Aprobăm în totul măsura legiuitorului, luată în vederile Constituţiunii, şi care a fost uzată şi altădată de Serbia, nevoită deasemenea să ocrotească pe toţi emigranţii de origină sârbă, puşi sub protecţia legilor ei¹⁾. Dealtmintrelea, uşurinţe în acordarea cetăţeniei pentru originari, s'au chibzuit în mod tradiţional şi în trecutul ţării. Locotenenţa Domnească, în 1848, în mai multe rânduri, a recunoscut drepturile de pământean, şi prin urmare de alegător şi ales, celor statorniciţi în ţară, plătesc dăjdiile şi nu sunt sub protecţie străină, şi cu atât mai vărtos fraţilor din Transilvania şi celelalte ţări româneşti²⁾.

Măsurile noului legiuitor în chestiunea românilor de origină sunt deci comandate din interese politice superioare, încă din timpul revoluţiunii, şi, nu putem decât să privim cu plăcere sistemul creat, care, după cum a spus un distinst deputat din Camera Constituantă, d-l *Leonte Moldovan*, dacă n'a făcut formal distincţiune între felul cum sunt trataţi străinii şi românii de origină, prin titulatura „recunoaşterei“ pentru cei din urmă, precum o făcea articolul 9 al vechei Constituţiuni, le-a menţinut în fond, chiar prin naturalizare, avantajele zisului articol.

Astfel, a rămas în vigoare vechea, sănătoasă şi buna tradiţiune de a nu confunda pe străin cu românul de origină, şi de a acorda celui din urmă serioase avantaje ca să poată ajunge cetăţean în ţara de care îl leagă datinele şi legăturile de sânge.

Dumitrie G. Maxim

Preşedinte la Curtea de Apel

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE S. III.

Audienţa dela 3 Noembrie 1924

Preşedinţia d-lui Dem. G. Tazăuanu, Preşedinte

Abraham Fischer cu Emil N. Lahovari

OBLIGAŢIUNI. — TERMEN. — ELEMENT ESENŢIAL. — EFECTE. — ART. 1022 ŞI UM. C. CIVIL.

Din moment ce instanţa de fond constată din interpretarea convenţiunii, că părţile au voit să facă din termenul stipulat pentru exploatarea unei păduri, un element esenţial al existenţei contractului, iar nu o condiţiune

1) *Péritch*, op. cit. „Clunet“, 1899, pag. 957.

2) A se vedea: Adresa No. 393 a Locotenenţei domneşti către Ministerul trebilor din lăuntru, din anul 1848 şi adresa No. 4976 a Ministerului trebilor din lăuntru către Administraţia Brăila: „Anul 1848 în Principatele române“, Acte şi documente, III, Biblioteca Academiei române.

1) *I. C. Grădişteanu*, op. cit. pag. 8 „Certificatele“, în baza căror s'a săvârşit fraude, zice d-sa, proveniau dela primăriile din echiul regat, ori dela persoane particulare, fără nici o chemare, care declarau că aştii că cutare este român din acedonia, deşi ele însăşi, cele mai adesea, nici nu ştiau bine unde este Macedonia¹⁾.

2) „Desbaterile Camerei constituante“, *Lascarov*, op. cit. pag. 44.

suspensivă a executării obligațiilor, nu poate trage altă consecință juridică, decât că expirarea termenului are de efect stingerea oricărei obligațiuni reciproce sau rezilierea în întregime a contractului.

No. 1992.— Respins recursul făcut de Abraham Fischer în cont a deciziei cu No. 122 923 a Curței de apel din București S. I. în proces cu Em. N. Lahovari

S'au ascuțat D-li avocații B. Cernea și M. Vitzu pentru recu. ent și M. Antonescu și Cezar Partenie pentru intimat.

Curtea delib. rând,

Având în vedere că, în fapt, se constată, din deciziunea supusă recursului, că între recurent și autorul intimatului a intervenit, în Iulie 1915, un contract prin care acesta din urmă a dat în exploatare recurentului o pădure, s'a determinat prețul și modalitatea tăierii și s'a fixat termenul exploatarei la 14 ani; că, recurentul petărminând tăierea până la expirarea acestui termen și fiind oprit prin ordonanță judecătorească—după cererea intimatului—de a mai tăia și ridica lemne din parcelele rămase, a ce ut instanțelor de fond să oblige pe intimat a-i recunoaște în ă pe 4 ani dreptul de exploatare depe restul de parcele rămase netăiate, acțiune la care intimatul a făcut cerere reconvențională, cerând să se lichideze pretențiunile bănești reciproce și să i se acorde daune interese de 200.000 lei;

Că, atât Tribunalul¹⁾ cât și Curtea de Apel, au respins acțiunea recurentului, pe motiv că termenul de 14 ani, stipulat de părți în contractul lor, are un caracter rezolutoriu sau extinctiv, iar nu suspensiv de executare a obligațiilor și, ca atare, expirarea lui operează rezoluțiunea contractului, prin stingerea tuturor obligațiilor ce rezultau din el;

Considerând că, din moment ce instanțele de fond constată, în interpretarea dată contractului și motivează, fără a-i schimba întru nimic natura lui juridică, că părțile, în intențiunea lor comună, au voit să facă din termenul stipulat pentru exploatarea pădurii, un element esențial al existenței contractului iar nu o condițiune suspensivă a executării obligațiilor, consecința juridică a acestei constatări nu putea fi decât aceea la care Tribunalul a ajuns și pe care Curtea de Apel o adoptă, că expirarea termenului astfel conceput are de efect stingerea oricărei obligațiuni reciproce sau rezoluțiunea în întregime a contractului, urmând a se vida numai restituirea daunelor sau a restituțiunii sumelor deținute fără cauză, dacă asemenea pretențiuni s'ar ridica;

Că, așa fiind, urmează, în speță, că la expirarea termenului, căruia părțile au înțeles să-i dea acest caracter, contractul nemai având ființă, executarea

lui, adică ceea ce recurentul cerea prin acțiunea sa era juridicește inadmisibilă, și de aceea cu drept cuvânt instanțele de fond au respins-o ca atare, încât motivele I și II de casare sunt neintemeiate.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA CU JURAȚI DIN JUDEȚUL ROMAN

Audiența de la 15 Septembrie 1922

Președintele lui D. Tomida, Președinte al tribunalului Roman

Ministerul Public și Margh'oa a Chiriac cu Gh. Cârpeșor și Gh. Păduraru

ACȚIUNE PUBLICĂ.— STINGEREA EI PRIN ÎMPĂCAREA PĂRȚILOR.— MOȘTENITORII PĂRȚII DECEDATE — DREPTUL LOR DE A TRANSIGE NUMAI ASUPRA DELICTELOR CIVILE.— ART. 82 DIN LEGEA JUDECĂTORILOR ȘI 238 C. PENAL.

Dreptul conferit părților prin art. 82 din legea judecătorilor de ocol de a stinge acțiunea publică în delictele prevăzute de acest text de lege prin împăcare, constituind o derogare de la principiile ordinare, este de strictă interpretare, și ca atare acest drept de stingere a acțiunii publice, fiind personal, nu se transmite moștenitorilor pacientului decedat cari nu mai pot transige de cât asupra dreptului de despăgubiri civile, la care moștenitorii ca la orice bun material al succesiunii pot renunța, iar nu și asupra acțiunii publice.

No. 10.— Condamnați acuzații Gh. Cârpușor și Gheorghe Păduraru zis Mangalagiu, conform verdictului juraților pentru delictul de lovitură simple prevăzut și pedepsit de art. 238 al 3 c. pen l.

Curtea,

Având în vedere că prin decizia camerei de punere sub acuzare a Curței de apel din Iași, No. 108/922, Gheorghe Gh. Cârpușor și Gheorghe Păduraru zis Mangalagiu, au fost trimiși în judecata acestei curți cu jurați, pentru faptul că au lovit cu voință pe Ion Chiriac, din cauza căror loviri dânsul a încetat din viață, fapt prevăzut și pedepsit de art. 238, 241 c. p.; că verdictul fiind afirmativ în ce privește lovirile aplicate cu voință și negativ asupra chestiunii, dacă aceste loviri au cauzat moartea victimei, s'a dat cuvânt părților pe rând pentru aplicarea legii, partea civilă Marghioala Chiriac, declarând că s'a împăcat cu acuzații în sensul că n'are pretențiuni civile dela ei, dar cere ca dânsii să fie condamnați penalicește.

Reprezentantul ministerului public a cerut potrivit verdictului juraților, a se face aplicațiunea art. 238 al. 3 c. p., iar acuzații, prin apărătorii lor, au

1) A se vedea sentința Tribunalului Ilfov S. II în «Dreptul» No 22 din 11 Iunie 1922.

cerut întru cât faptul recunoscut de comisiunea juraților este de loviri simple, să se declare stinsă acțiunea publică prin împăcarea părților, conform art. 82 din legea judecătoriilor de ocoale.

Având în vedere susținerea apărătorilor acuzaților Gh. Gh. Cărpuşor și Gh. Păduraru zis Mangalagiu, că întru cât jurații prin verdictul lor nu i-au găsit culpabili decât pentru delictul de loviri simple, prevăzut și pedepsit le art. 238 c. p. și întrucât Marghioala Chiriac în calitatea sa de soție a victimei I. Chiriac, a declarat, că n'are pretențiuni civile, chiar dacă a cerut condamnarea penală a acuzaților, Curtea nu poate decât să facă aplicațiunea art. 82 din legea judecătoriilor de ocoale, declarând stânsă acțiunea publică prin împăcare, de oarece consecința declarațiunei unei părți civile, că n'are pretenții bănești, chiar în ipoteza când dânsa cere condamnarea penală a unui infractor, este stângerea atât a acțiunei private, cât și a acțiunei publice.

Având în vedere că, după dispozițiile art. 82 din legea judecătoriilor de ocoale, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 238 c. pen. părțile pot prin împăcare, să stângă, atât acțiunea civilă, cât și cea publică;

Considerând că din spiritul art. 82 mai sus arătat, rezultă, că dreptul de a stânge acțiunea penală în delictele prevăzute de acest text, este un drept personal și inerent părții lezate, în sensul că partea lezată, singură ea, este judecătorul vătămării, pe care a suferit-o, și deci tot numai ea, este în drept să ceară și stângerea acțiunei publice prin împăcare.

Că, așa fiind, împăcarea părților în materie penală, cu dreptul de a stânge acțiunea publică, constituind o derogare de la principiile ordinare, e de strictă interpretare și ca atare acest drept de stângere a acțiunei publice, fiind personal, nu se transmite moștenitorilor pacientului decedat, cari nu mai pot transige decât asupra dreptului de despăgubiri civile, la care moștenitorii ca la orice bun material al succesiunei, pot renunța, iar nu și asupra acțiunei publice.

Dar chiar dacă s'ar putea admite că soția în numele soțului său decedat, ar putea transige și asupra acțiunei publice, încă din moment ce partea civilă Marghioala Chiriac, nu face o declarațiune expresă, că înțelege să se împace cu acuzații asupra întregului fond al pricinii, ei numai declară că n'are pretențiuni civile, dar că cere să se facă aplicațiunea dispozițiilor de lege penală, privitoare la culpabilitatea acuzaților găsiți vinovați, în acest caz dezistarea dela pretențiuni civile nu poate avea nici o înrîurire asupra acțiunei publice, care subzistând, rămâne a fi cărmuită de regulele de procedură pe-

nală, după care acțiunea publică nu mai aparține de cât ministerului public.

Că, astfel fiind, Marghioala Chiriac neformulând pretențiuni civile, dar cerând condamnarea penală a acuzaților găsiți culpabili, dezistarea ei nu poate curma exercițiul acțiunei publice și Curtea este obligată conform verdictului juraților, care au găsit răsunători pe acuzații Gh. Gh. Cărpuşor și Gh. Păduraru zis Mangalagiu, numai de delictul de loviri simple, să facă contra acestor acuzați aplicațiunea dispozițiilor art. 238, al. 3 c. p.

Pentru aceste motive, redactate de d-l D. Tomida, președinte, Curtea condamnă, etc.

Semnați: *D. Tomida, N. V. Gavrilescu, E. Săndulescu.*

NOTA. — Prezenta decizie a fost confirmată de Inalta Curte de Casație și Justiție secția II prin respingerea recursului făcut de acuzați (decizia No. 2420 din 10 Noembrie 1922).

TRIBUNALUL JUD TECUCI

Audiența de la 21 Februarie 1924

Președinția D-lui Vasile Gh. Ioan, Președinte

Dimitrie Sbârnea cu Obștea de cumpărare „Isvorul”

AVOCAT.—ACȚIUNE ÎN JUSTIȚIE PENTRU PLATA ONORARIULUI.—MIJLOCIRE PENTRU ÎNHFEREA UNUI ACT DE VÂNZARE.—MISITIE.—ACȚIUNE DUPĂ DREPTUL COMUN.—ART. 41 DIN LEGEA CORPULUI DE AVOCAȚI.

Dispozițiunile art. 41 din legea Corpului de avocați, potrivit cărora acțiunile pentru plata onorariului de avocat se judecă de urgență, în camera de consiliu, își are aplicațiunea numai pentru cazul când onorariul datorit decurge din acte sau servicii prestate în calitate de avocat, cum ar fi pledoariile în fața instanțelor judecătorești, administrative, arbitrale, etc., sau din redactarea actelor de notariat ori din consultațiuni pur juridice, iar nu și atunci când onorariul datorit decurge din alte servicii cum ar fi mijlocirea încheerii unei vânzări, care fiind un act de misitie, dreptul pentru plata onorariului convenit nu poate fi realizat decât pe calea dreptului comun.

No. . . . Admis incidentul ridicat de către cărăta Obștea de cumpărare „Isvorul” din comuna Negrișeni, jud. Tecuci, privitor la incompetența Tribunalului de a statua în camera de consiliu pot ivit legii avocaților asupra acțiunii intentată de Dimitrie Sbârnea.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată prin petițiunea înregistrată la No. 2373/924, de către Dimitrie Sârnea, avocat din orașul Tecuci, contra obștei de cumpărare „Isvorul“ din Comuna Negrilești, jud. Tecuci, reprezentată prin mandatarii săi Panaite Doinga, Neculai Cuptor, ambii din comuna Negrilești, jud. Tecuci și Dima Toma din comuna Nârtești, jud. Tecuci, prin care cere ca aceștia să fie obligați a-i plăti suma de 91.235 lei, rest din suma de 469.000 lei, ca onorar de avocat, taxe de înregistrare și alte cheltuieli necesitate cu cumpărarea păduri „Cârligile“ proprietatea d-lui Z. N. Crisoveționi și cu formarea obștei în mod legal.

Asupra finelui de neprimire, ridicat de către obștea pârîtă, prin apărătorul său, rezultat din neregularitatea legărei instanței, prin care se tinde la anularea acțiunii de față făcută în baza legii avocaților, cerându-se judecarea conform regulilor dreptului comun, pe motivul că serviciile prestate de reclamant în această afacere, nu au fost făcute în calitate de avocat, fiind vorba de o locațiune de serviciu, care urmează a se regula și judeca după dreptul comun.

Că, deci, pentru a se putea decide dacă acțiunea de față urmează a se judeca de urgență și în camera de consiliu, conform dispozițiilor art. 41 din legea pentru organizarea și unificarea corpului de avocați, sau după regulile dreptului comun, urmează a se examina dacă dreptul reclamantului decurge din un act referitor și inerent profesiei de avocat, sau dacă aceste servicii aduse obștei pârîte, au fost prestate în altă calitate, în afară de aceea a profesiei de avocat.

Considerând, că după dispozițiile art. 41 din legea corpului de avocați pentru onorariile datorite, conform convențiunii sau în lipsa ei, tarifarul întocmit de consiliul general, avocatul are dreptul a chema în judecată pe debitor înaintea instanțelor judecătorești, care va judeca de urgență și cu precădere.

Că, prin acest text, se prevăd măsuri care înlesnesc obținerea unei judecăți mai grabnice pentru avocați, atunci când este vorba de plata onorariilor care decurge din acte sau servicii prestate în calitate lor de avocați, cum ar fi pladoariile în fața instanțelor judecătorești, administrative, financiare, disciplinare și de orice altă natură. așa după cum prevede de altfel și art. 35 din lege, la capitolul IV „despre drepturile avocaților“, din acelea care decurg din redactarea actelor de notariat, după cum rezultă din art. 37 din aceeași lege, sau din consultațiunile pur juridice.

Că, ceiace constituie pentru avocat un drept, este aceea ce decurge numai din legea pentru organizarea corpului de avocați, cât și din o veche tradițiune îndreptățită prin caracterul funcțiunii lor, ce nu îngăduie ca dânșii să fie amestecați cu miștîi sau comercianții; nicăeri însă în legea pentru organizarea Corpului de avocați, nu se prevede și nici nu lasă să se înțeleagă că legiuitorul a voit ca pentru toate celelalte obligațiuni și operațiuni sociale și economice, care nu sunt în legătură directă și inerente

profesiunii de avocat, aceștia pentru serviciile prestate să-și poată valorifica drepturile pe această cale excepțională.

Considerând că, în speță, din petițiunea de chemare în judecată, se constată că reclamantul nu a fost angajat de obștea pârîtă în calitatea sa de avocat, care să presteze serviciile sale de avocat ple-dant, avocat redactor, sau avocat consultant, întru cât din chiar petițiunea de chemare în judecată, se arată în mod destul de lămurit că reclamantul „a fost solicitat“ de către obștenii și mandatarii pârîți de a începe pur și simplu „tratativele“ cu d. Z. N. Crisovelone sau reprezentantul său, pentru cumpărarea pădurei Cârligile, convenind că în cazul când vânzarea acestei păduri s'ar realiza, pârîții să-i plătească un comision de 1400 lei de fiecare hectar, la o întindere de 235 hectare;

Că, din chiar interogatorul formulat de reclamant obștei pârîte, la punctul I, rezultă în mod evident că serviciile pentru care a fost angajat reclamantul, au fost acelea de intervențiune în realizarea vânzării-cumpărării pădurei Cârligile, proprietatea d-lui Z. N. Crisovelone.

Că, deci din cele arătate mai sus, rezultă că reclamantul a fost angajat de obștea pârîtă de a mijloci încheierea unei tranzacțiuni între aceasta și d. Z. N. Crisovelone, cu privire la vânzarea pădurei Cârligile, iar nici decum nu a fost însărcinat cu redactarea materială a actului și cu autentificarea lui, cari să dea drept la onorariu de avocat.

Că, actul prin care cineva este însărcinat de a mijloci încheierea unei tranzacțiuni, nu este o prerogativă a profesiei de avocat, întrucât acest drept nu decurge dintr'un act referitor la profesia și cunoștințele sale speciale, adică din dreptul ce are a-l trage ca avocat din exercițiul acestei profesii, ci dreptul său decurge dintr'un act de comerț, care poate să și-l valorifice pe calea dreptului comun.

Că, deci, din toate aceste circumstanțe, rezultând în mod evident, că nu serviciile de advocatură ar fi cauza obligațiunii obștei pârîte, ci adevărata cauză a obligațiunii fiind intervențiunea și mijlocirea reclamantului în încheierea unei tranzacțiuni, adică un act de comerț, urmează că reclamantul nu are dreptul de a-și valorifica pretențiunile sale pe calea excepțională prevăzută de legea corpului de avocați, ci pe aceia a dreptului comun.

Văzând și dispozițiunile articolului 108 pr. civ., în ce privește plenitudinea de competență,

Pentru aceste motive, redactate de d. judecător de ședință Ioan Hozoc, admite incidentul și dispune ca dosarul cauzei să fie înaintat Tribunalului, spre a fi pus în stare de judecată.

Semnați: Vasile Gh. Ioan, Ion Hozoc.

Administratia revistei roagă pe d-nii abonații în întârziere a-i trimite costul abonamentului rămas neachitat